

УДК 336.531.2: 001.895

Татаринцева Ю. Л.

доцент, к.е.н.,
кафедра обліку і фінансів,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

Осипова С. К.

доцент, к.е.н.,
кафедра обліку і фінансів,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В КОНТЕКСТІ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Інвестиційна-інноваційна діяльність в сучасному бізнес середовищі пов'язана із цифровою трансформацією. Відповідно статистичним даним у 2019 р. спостерігається зниження темпів інноваційної діяльності підприємств внаслідок пандемії, на противагу, відмічається поживлення в процесах цифровізації бізнесу [1]. Розглянемо основні мотиви збільшення інвестицій підприємств у цифровізацію бізнес-процесів [1-3]:

1. Завдяки цифровізації та автоматизації бізнес процесів, підприємства можуть збільшити свої результати та продуктивність, спрощуючи процеси.

2. Результатами цифрової трансформації є зміни в режимі надання товарів та послуг, а також впровадження нових форм прямої взаємодії з клієнтами, наприклад, через чат-боти, соціальні медіа для адаптації продуктів і послуг відповідно до потреб клієнтів, що змінюються. Це в свою чергу, збільшує прибутки та дає можливість підприємствам швидко повернути інвестиції.

3. Впровадження цифрових технологій інтегрує діяльність вітчизняних підприємств у загальну світову цифрову мережу бізнес-процесів. У цьому сенсі роль підтримки підприємств на державному та міждержавному рівні є фундаментальною через фінансові та політичні стимули. У 2019 р. ЄС запустив в Україні нову програму «EU4Digital: підтримка цифрової економіки і суспільства в Східному партнерстві» [4]. Програма має на меті розширення переваг Єдиного цифрового ринку ЄС для України та інших держав Східного партнерства. Програма надає підтримку урядам країн, які активно задіяні у розвитку цифрового сектору, а також підтримує підприємства в інноваціях, навчанні та розвитку навичок.

4. Цифрова трансформація призводить до зміни парадигми, що характеризується гіперзв'язаністю та співробітництвом споживачів та організацій у всьому спектрі діяльності ланцюга створення вартості: спільне

проектування, спільне створення, спільне виробництво, спільне виробництво, маркетинг, спільне розповсюдження та співфінансування.

Цифровізація бізнес-процесів передбачає розвиток цифрових технологій на підприємстві, що пов'язано із необхідністю збільшення обсягу інвестицій у дану сферу. В той же час, цифровізація створює нові можливості і виклики для інвестиційної діяльності. Інноваційно-інвестиційна діяльність сучасних підприємств має наступні особливості [1-3].

1. Спостерігається збільшення інвестицій на автоматизацію процесів, купівлю програмного забезпечення та адаптацію сучасних FINTECH технологій на інтернет сайтах підприємства.

2. Збільшуються інвестиції у навчання персоналу навичкам роботи із цифровими продуктами.

3. Відмічаються все ще низькі темпи інвестицій у цифровізацію (у 2020 р. в Україні інвестиції у програмне забезпечення та бази даних становили лише 0,6%, що майже втричі менше, ніж у 2015 р.).

4. Інвестиції у інновації та цифровізацію здійснюється на основі самофінансування; в Україні знижується приток прямих інвестицій, який і так був низьким (лише 0,5% у 2019 р. порівняно з 3,0% у 2015 р.). Стабільним джерелом фінансування лишається самофінансування, розмір якого останні десять років становить у середньому 70% від загального обсягу інвестицій.

5. Готовність вітчизняного ринку до придбання ІТ-продуктів становить лише 15–16%, що в чотири рази нижче, ніж потреба в них на світовому ринку. Тому навіть ті ІТ-компанії, які сьогодні розробляють цифрові продукти в Україні, орієнтовані переважно на міжнародний ринок, а не на вітчизняного споживача.

Загалом, слід зазначити, що вплив кризової ситуації внаслідок пандемії, введення воєнного стану та бойових дій змінює загальні тенденції розвитку підприємств, це стосується як цифровізації, так і інвестиційно-інноваційної діяльності. За сприятливих умов, інновації в цифровій економіці можуть підтримувати визначені цілі по відродженню України, що включають в себе сприяння підвищення добробуту людей та відповідають принципам сталого розвитку держави на основі збалансування економічного зростання та стабільності цін, висококонкурентної соціальної ринкової економіки, спрямованої на повну зайнятість та соціальний прогрес.

Список літератури

1. Чернікова Н.М. (2021). Інноваційно-інвестиційна політика підприємств в умовах цифровізації. *Причорноморські економічні студії*. 2021. № 64. С. 108-112

2. Mergel I., Edelmann N., Haug N. Defining digital transformation: Results from expert interviews. *Government Information Quarterly*. 2019. Volume 36, Issue 4, 113-124

3. Robert D., Michael P., Dean A. Shepherd Entrepreneurship McGraw-Hill, 2020. 579 p.

4. Європейський Союз: посібник для журналістів. Київ, 2020. Режим доступу: <https://eufordigital.eu/uk/country/ukraine-uk/>